

Συνέντευξη στην
Ελένη Κωνσταντίνου

Μια γυναίκα που σε εμπνέει με το λόγο της αλλά και τη στάση που τηρεί, έστω και αν γι' αυτόν το λόγο έγινε πολλές φορές στόχος αρρωστημένων εθνικιστών και μισογύνηδων στα κατεχόμενα και στην Τουρκία. Η Τουρκοκύπρια πολιτικός, ακτιβίστρια και στέλεχος του τουρκοκυπριακού Ρεπουμπλικανικού Κόμματος, Ντογούς Ντεριά μοιράζεται μαζί μας τις σκέψεις της για το αύριο στον τόπο μας. Για μια Κύπρο την οποία θέλει να δει επανενωμένη πριν να είναι αργά, για μια Κύπρο που βλέπει τα παιδιά της να ξενιτεύονται γιατί δεν πιστεύουν πλέον ότι έχουν μέλλον σε αυτή τη χώρα. Ακόμη και αν τα πράγματα είναι δύσκολα, με την Τουρκία στην πράξη να έχει «προσαρτήσει» τη μισή Κύπρο, η Ντογούς Ντεριά δεν τα βάζει κάτω. «Πολλές φορές το μυαλό μου δεν με αφήνει να είμαι αισιόδοξη, όμως η θέλησή μου για αλλαγή είναι μεγάλη... Άλλωστε δεν μπορούμε να αφήσουμε την ελπίδα να πεθάνει».

ΝΤΟΓΟΥΣ ΝΤΕΡΙΑ

Οι Τ/κ χρειάζονται συναγωνιστές για να επανενωθεί το νησί μας

«Ντε φάκτο υπάρχει προσάρτηση. Δεν χρειάζεται να το δηλώνουν, το κάνουν στην πράξη»

Ένα από τα ζητήματα που απασχολούν την τουρκοκυπριακή κοινότητα είναι και οι παρεμβάσεις από πλευράς Τουρκίας. Πώς το εισπράττετε αυτό;

Μετά το «όχι» που είπαν οι Ελληνοκύπριοι στο Σχέδιο Αναν, οι Τουρκοκύπριοι άρχισαν να χάνουν την ελπίδα τους για επανένωση. Μέχρι το 2015-2016 γίνονταν κάποιες κινήσεις τουλάχιστον από πλευράς Ευρωπαϊκής Ένωσης που κρατούσαν τη σπίθα της ελπίδας αναμμένη. Όμως μετά το Κραν Μοντανά και την αποχώρηση του Αναστασιάδη από το τραπέζι των συνομιλιών, αλλά και τη στάση του Υπουργού Εξωτερικών της Τουρκίας, Μεβλούτ Τσαβούσογλου, για λύση δύο κρατών και την απομάκρυνση από τη λύση δικαιοδικής, διζωνικής ομοσπονδίας, η ιδέα της διχοτόμησης άρχισε να καλλιεργείται στο μυαλό των ανθρώπων.

Επιπλέον, η χρήση της τουρκικής λίρας από τους Τουρκοκυπρίους επηρεάζει, αφού όποιες αποφάσεις λαμβάνονται στην Τουρκία μάς επηρεάζουν άμεσα. Οι Τουρκοκύπριοι έφθασαν στο σημείο να πωλούν τις περιουσίες τους, τα σπίτια τους, να χάνουν τις δουλειές τους. Ιδιαίτερα ο αγροτικός τομέας έχει πληγεί με αγρότες να πωλούν τα χωράφια τους σε εργοληπτικές εταιρείες.

Όσοι έχουν την ευκαιρία να μεταναστεύσουν το κάνουν, αρκετοί Τουρκοκύπριοι έχουν ήδη μεταναστεύσει στην Αγγλία. Η σύνθεση του πληθυσμού αλλάζει. Ρώσοι και Εβραίοι έρχονται και αγοράζουν περιουσίες. Χάνουμε την περιουσία μας, χάνουμε τη γη μας και χάνουμε τον πληθυσμό μας. Στο τέλος της μέρας, χάνουμε την πατρίδα μας.

Επίσης η πολιτική παραχώρησης υπηκοοτήτων τυγχάνει εκμετάλλευσης από τις Αρχές και είναι ένας τρόπος αφομοίωσης της τουρκοκυπριακής κοινότητας, ενώ αλλάζουν και την πολιτική βούληση των Τουρκοκυπρίων.

Μπορείτε να μας εξηγήσετε πώς γίνεται αυτό;

Στις τελευταίες εκλογές, στον 2ο γύρο, η διαφορά μεταξύ Ερσίν Τατάρ και Μουσταφά Ακιντζί ήταν 4.500 ψήφοι. Τον Οκτώβριο του 2020 μέχρι το τέλος του 2021, όπως ανακοινώθηκε, δόθηκαν 5.000 νέες υπηκοότητες. Αυτά όλα δημιουργούν και στους Τουρκοκύπριους την αίσθηση ότι δεν υπάρχει λόγος, για παράδειγμα, να πάνε να ψηφίσουν, αφού στο τέλος δεν είναι αυτοί που αποφασίζουν αλλά κάποιοι άλλοι. Αυτό είναι ένα είδος αποι-

κιισμού. Δεν είναι λοιπόν μια απλή παρέμβαση της Τουρκίας στα εκλογικά, αλλά παρέμβαση στην κοινωνική δομή μας, στον πληθυσμό μας, στην πολιτική κουλτούρα μας. Οι άνθρωποι έχουν χάσει την ελπίδα τους και δεν θέλουν να «πολεμήσουν» για αυτήν. Ψάχνουν για μονομερείς λύσεις για τους ίδιους και τα παιδιά τους, γιατί η οικονομική κρίση είναι πολύ έντονη.

Εδώ και 50 χρόνια οι Τουρκοκύπριοι αγωνίζονται και αντιστέκονται για να διαφυλάξουν την κυπριακή τους ταυτότητα

Αρκετές υπηρεσίες που μέχρι πρότινος ελέγχονταν από τους Τουρκοκυπρίους, όπως το νερό, ο ηλεκτρισμός και άλλα, σήμερα ιδιωτικοποιούνται με εταιρείες που έρχονται από την Τουρκία. Όλα αλλάζουν ακόμη και σε πολιτικούς όρους. Δεν χρειάζεται να πει η Τουρκία ότι θα προσαρτήσει το βόρειο μέρος της Κύπρου. Ντε φάκτο υπάρχει προσάρτηση. Δεν χρειάζεται να το δηλώνουν, το κάνουν στην πράξη.

Τι μπορεί να κάνει η ελληνοκυπριακή πλευρά για να στηρίξει την τουρκοκυπριακή κοινότητα;

Είναι και οι εκλογές στην Τουρκία και την Ελλάδα, όπου η Κύπρος χρησιμοποιείται για πολιτικούς σκοπούς, άρα στο παρόν στάδιο δεν μπορούμε να περιμένουμε πολλά. Επίσης οι Ελληνοκύπριοι δεν νοιάζονται τι γίνεται στη βόρεια πλευρά του νησιού, αν και προειδοποιούσαμε εδώ και κάποια χρόνια ότι «μπορεί να μη θέλετε τους Τουρκοκυπρίους, όμως σε λίγα χρόνια ο γείτονάς σας δεν θα είμαστε εμείς, αλλά η Τουρκία». Αυτό συμβαίνει τώρα.

Τα χρήματα που δίνονται από την Τουρκία για να κτίζονται τζαμιά ή θρησκευτικά σχολεία είναι περισσότερα από όσα χρήματα δίνονται για την παιδεία, τη γεωργοκτηνοτροφία...

Εδώ και 50 χρόνια οι Τουρκοκύπριοι αγωνίζονται και αντιστέκονται για να διαφυλάξουν την ταυτότητά τους, την κυπριακή ταυτότητά τους ως τουρκόφωνοι Κύπριοι, παρά τις επιθέσεις που δέχονται γι' αυτή τους την ταυτότητα και τον πολιτισμό. Νιώθουν όμως μοναξιά, γιατί για να μπορέσουν να επανενώσουν το νησί μας χρειάζονται συναγωνιστές. Γνωρίζω ότι και στη νότια πλευρά του νησιού οι άνθρωποι έχουν τα δικά τους προβλήματα. Και

η ελληνοκυπριακή κοινότητα αντιμετωπίζει πολλά ζητήματα, αν και ως μέλος της Ε.Ε. δεν βρίσκεται ενώπιον ζητημάτων όπως η πολιτική κυριαρχία κ.α.

Αν η επίσημη πλευρά, ο κύριος Αναστασιάδης πιο συγκεκριμένα, το 2017 στο Κραν Μοντανά ήταν πιο θαρραλέος να δεχτεί να συζητηθούν θέματα εγγυήσεων, ίσως τα πράγματα να ήταν διαφορετικά. Έχασε μια ιστορική ευκαιρία. Πλέον στην Ανατολική Μεσόγειο βλέπουμε ένα συνονθύλευμα, αφού εμπλέκονται όλο και περισσότερες χώρες που ερίζουν για το φυσικό αέριο. Δεν είναι μόνο οι Ελληνοκύπριοι και οι Τουρκοκύπριοι, εμπλέκονται και άλλοι, όπως οι ΗΠΑ, η Γαλλία, το Ισραήλ, η Τουρκία. Γνωρίζουμε ότι χρησιμοποιούν την Κύπρο, αλλά δεν μπορούμε να κάνουμε κάτι για αυτό. **Θα πρέπει όμως κάποια στιγμή να υπάρξει κάποια κινητικότητα σε ό,τι αφορά το Κυπριακό, έστω μετά τις εκλογές του Φεβρουαρίου...**

Είναι γεγονός, θα πρέπει να υπάρξει κάποια κινητικότητα μετά τις εκλογές. Μπορούμε να αρχίσουμε από το Πλαίσιο Γκουτέρες, είναι μια βάση, όπως και οι συγκλίσεις μεταξύ Χριστόφια-Ταλάτ και Αναστασιάδη-Ακιντζί. Μετά τις εκλογές σε Τουρκία και Ελλάδα θα πρέπει να αναγκάσουμε τις πολιτικές ηγεσίες μας να προχωρήσουν με συγκεκριμένες κινήσεις. Θα πρέπει την ίδια ώρα να προωθήσουμε τις κοινότητες μας να έρθουν πιο κοντά. Χάνουμε τους δεσμούς μας.

Πέρα από τις οποιεσδήποτε πολιτικές ενέργειες, η κουλτούρα της ειρήνης είναι σημαντική. Πώς μπορούν οι άνθρωποι και από τις δύο κοινότητες να δουλέψουν πιο εντατικά για την καλλιέργεια μιας κουλτούρας ειρήνης;

Τα κόμματα που ανήκουν στην Αριστερά και στις δύο πλευρές θα πρέπει να αρχίσουν να δίνουν έμφαση στα κοινά, όχι στις διαφορές μας. Έχουμε διαφορές θρησκευτικές, εθνικές, όμως έχουμε και πάρα πολλά κοινά. Υπάρχουν ζητήματα που απασχολούν και τις δύο κοινότητες, όπως για παράδειγμα η ενδοοικογενειακή βία. Μπορούμε να ξεκινήσουμε από κάπου, π.χ. από το γεγονός ότι είσαι γυναίκα και κακοποιείσαι, ότι είσαι Τουρκοκύπρια ή Ελληνοκύπρια.

Να ανοίξουμε λεωφόρους συνεργασίας σε διάφορους τομείς, όπως για παράδειγμα στα ανθρώπινα δικαιώματα, στην οικονομία. Να

διεκδικήσουμε από κοινού την κυπριακή μας ταυτότητα, με την προϋπόθεση όμως ότι θα παλέψουμε για να αλλάξουμε τη γλώσσα των αφεντικών. Να επαναδιεκδικήσουμε τη χώρα μας ολόκληρη για τα παιδιά μας.

Είστε μια πολύ δυναμική γυναίκα, ακτιβίστρια, πολιτικός με σημαντικές παρεμβάσεις που έχουν προκαλέσει ακόμη και επιθέσεις προς το πρόσωπό σας.

Έχω δεχτεί επιθέσεις τουλάχιστον τέσσερις φορές από Τούρκους εθνικιστές. Οι πρώτες τρεις επιθέσεις που δέχτηκα ήταν γιατί μιλούσα για την ομοσπονδιακή λύση, την ειρήνη στην Κύπρο, τα εγκλήματα πολέμου στην Κύπρο και ζητούσα αναγνώριση της Ιστορίας και αντιμετώπιση των λαθών μας. Την τελευταία φορά άσκησα κριτική στην ανέγερση του νέου προεδρικού μεγάρου, που κανείς δεν το ζητούσε, ούτε καν ο ίδιος ο Τατάρ όπως έχει αναφέρει σε συνέντευξή του. Τότε άρχισαν οι επιθέσεις εναντίον μου μέσω twitter στην Τουρκία. Όμως υπήρξε συμπαράσταση από ανθρώπους στην Τουρκία, οι οποίοι αναγνωρίζουν ότι ξεδεύονται τόσα χρήματα για τα κτίρια και όχι για σημαντικά ζητήματα όπως η βία κατά των γυναικών, των παιδιών κ.α.

Να ανοίξουμε λεωφόρους συνεργασίας στα ανθρώπινα δικαιώματα, στην οικονομία. Να διεκδικήσουμε από κοινού την κυπριακή μας ταυτότητα

Τι είναι αυτό που ζητά η Ντογούς Ντεριά;

Θέλω να δω την επανένωση της Κύπρου πριν να μεγαλώσω. Η γιαγιά μου ήθελε επανένωση και πέθανε σε μια διχοτομημένη πατρίδα, η μητέρα μου μεγαλώνει σε μια διχοτομημένη πατρίδα. Μεγαλώνω κι εγώ σε μια διχοτομημένη πατρίδα και δυστυχώς τα παιδιά μας αναγκάζονται να ξενιτεύονται.

Θα παλέψουμε για την επανένωση. Πολλές φορές το μυαλό μου δεν αφήνει να είμαι αισιόδοξη, όμως η θέλησή μου για αλλαγή είναι μεγάλη και άλλωστε δεν μπορούμε να αφήσουμε την ελπίδα να πεθάνει. Δεν μπορώ να δεχτώ ότι έτσι είναι τα πράγματα. Για παράδειγμα, βλέπω ότι υπάρχει πατριαρχία στην κοινωνία. Θα το δεχτώ; Όχι! Παλεύω για να αλλάξει, για τα δικαιώματα των γυναικών. Υπάρχει καπιταλισμός, είμαι σοσιαλίστρια. Θα το δεχτώ; Όχι! Θα παλέψω για να αλλάξει. Έτσι και για το Κυπριακό.